

Huvudman

Malmö kommun
grundskola@malmo.se

Ärendet

Tillsyn av förskoleklass och grundskola årskurs 1-9 vid Videdalsskolan i Malmö kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 31 maj 2023

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Malmö kommun att senast **fredag den 30 augusti 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande undervisning i svenska som andraspråk, betygskataloger och studiehandledning på modersmålet. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Malmö kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Malmö kommun ska vidta följande åtgärder

Svenska som andraspråk

1. Se till att de elever i årskurs 1–6 som rektorn beslutat ska få undervisning i svenska som andraspråk ges undervisning utifrån kursplanen i svenska som andraspråk (10 kap. 4 och 8 §§ skollagen, 5 kap. 14–15 §§ skolförordningen, läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet [2010:37], nedan Lgr 22, 5 Kursplaner, Svenska som andraspråk).

Betygskatalog

1. Se till att betygskatalogen uppfyller författningarnas krav. Detta innebär
 - att det vid ämnet modersmål anges antingen elevens betyg, siffran 2 eller, i de fall beslut om att inte sätta betyg fattats, ett horisontellt streck, (6 kap. 10 och 19 §§ skolförordningen samt 9-11 §§ Skolverkets föreskrifter om betygskatalog, SKOLFS 2011:123).
 - att siffran 2 används i ämnesblocken naturorienterande ämnen eller samhällsorienterande ämnen när en elev i årskurs 6 i grundskolan fått betyg i de enskilda ämnena. I årskurserna 7-9 i grundskolan ska siffran 2 anges i ämnesblocken samhällsorienterande ämnen och naturorienterande ämnen. (10 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog, SKOLFS 2011:123).

Studiehandledning

1. Se till att de elever som av rektorn och lärare har bedömts ha behov av studiehandledning på modersmålet i arabiska och urdu ges sådant stöd. Detta innebär följande:
 - att nyanlända elever, som har tagits emot inom skolväsendet i högstadiet i grundskolan och vars kunskaper har bedömts enligt 3 kap. 12 c § skollagen, ges studiehandledning på modersmålet, om rektorn inte i ett enskilt fall har bedömt att det är uppenbart obehövligt, samt att elevernas behov styr i vilken omfattning studiehandledning ges (3 kap. 12 i § skollagen).
 - att elever i årskurs 5 och på högstadiet med identifierade behov av studiehandledning på modersmålet ges sådant stöd och att elevernas behov styr i vilken omfattning studiehandledning ges (5 kap. 4 § skolförordningen).

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2023:3345) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har våren 2023 genomfört en tillsyn av Videdalsskolan i Malmö kommun. Tillsynen har omfattat om bestämmelser gällande extra studietid, särskilt stöd och åtgärdsprogram, studiehandledning på modersmålet, mottagande och undervisning av nyanlända elever, bedömning och betygsättning, hantering av nationella prov, skolans arbete med att motverka kränkande behandling, arbetet med ordningsregler och frånvaroutredningar har följts. Därutöver har

Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten följer gällande bestämmelser när det gäller svenska som andraspråk.

Skolinspektionen har den 31 maj 2023 beslutat att förelägga Malmö kommun att senast den 30 november 2023 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande svenska som andraspråk, bedömning och betygssättning, studiehandledning på modersmålet, arbetet med att motverka kränkande behandling samt individuella studieplaner för nyanlända elever. Vidare har Skolinspektionen tilldelat Malmö kommun en anmärkning rörande arbetet med ordningsregler, skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning, extra studietid samt att starta frånvaroutredningar.

Malmö kommun har den 30 november 2023 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet och anmärkningen.

Malmö kommun har efter begäran från Skolinspektionen inkommit med kompletterande uppgifter den 23 januari och den 27 februari 2024.

Skolinspektionen har den 13 februari genomfört intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn. Skolinspektionen har även den 4 mars 2024 genomfört en kompletterande digital intervju med lärare som undervisar i svenska i årskurs 2–6, samt ställt kompletterande frågor till rektorn den 5 april 2024. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. betygskataloger. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Malmö kommun har följt föreläggandet och vidtagit åtgärder med anledning av anmärkningen samt om påtalade brister har avhjälpits.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Svenska som andraspråk

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Bakgrund

Skolinspektionen bedömde den 31 maj 2023 att Videdalskolan inte levde upp till författningarnas krav gällande ämnet svenska som andraspråk. Utredningen visade att undervisning i svenska som andraspråk inte anordnades för alla elever som behövde det. Detta hängde samman med att rektorn inte alltid fattade beslut om att en elev ska få undervisning i svenska som andraspråk. Det fanns även elever

som enligt beslut skulle undervisas i svenska som andraspråk men som gavs undervisning utifrån kursplanen i svenska. Bedömning och betygsättning av dessa elever gjordes utifrån kunskapskriterierna för ämnet svenska. Trots detta fick elever i årskurs 6 betyg i ämnet svenska som andraspråk.

Huvudmannen har i sin redogörelse över vidtagna åtgärder den 30 november 2023 uppgett bland annat följande: Videdalsskolan har genomfört kartläggningar samt utifrån dessa bedömt vilka elever som ska läsa svenska som andraspråk. Under höstterminen 2023 beslutades att 87 elever, utöver de 129 elever som tidigare beslutats, var i behov av undervisning i svenska som andraspråk. Huvudmannen har genom grundskoleförvaltningens utvecklingsavdelning genomfört kompetensutvecklingsinsatser vid Videdalsskolan under höstterminen 2023 gällande svenska som andraspråk. I Videdalsskolans åtagandeplan för läsåret 2023/2024 anges processer och aktiviteter för organisering och utveckling av svenska som andraspråk. Fokus i åtagandeplanen är att organisera för bedömning inför beslut, implementering av rutin samt utveckla undervisning och bedömning utifrån kursplanen och huvudmannen uppger i sin redogörelse att skolans arbete med detta kommer att följas upp inom ramen för skolans systematiska kvalitetsarbete under innevarande läsår.

Huvudmannen uppger vidare i sin redogörelse att Videdalsskolan använder huvudmannens "Riktlinje för arbetet med svenska som andraspråk i Malmö stads grundskolor" samt grundskoleförvaltningens "Implementeringsguide för skolledare – svenska som andraspråk" och insatserna riktar sig till samtliga lärare som undervisar i svenska/svenska som andraspråk, berörda specialpedagoger och förstelärare samt delar av skolledningen. Arbetet sker i en serie om sex träffar som tar sin ansats i grundskoleförvaltningens "Modul för implementering av Svaluppen" i samverkan med representanter från grundskoleförvaltningens utvecklingsavdelning. Inför uppstart av vårterminen 2024 har samtliga lärare som undervisar i svenska som andraspråk och svenska arbetat med grundskoleförvaltningens framtagna "Stödmaterial för att organisera och bedriva undervisning i svenska som andraspråk" och därigenom fördjupat skolans bedömarkompetens i ämnena. Huvudmannen uppger vidare att Videdalsskolan under vårterminen 2024 kommer att arbeta vidare med att synliggöra likheter och skillnader mellan kursplanerna i svenska och svenska som andraspråk. Som stöd använder skolan materialet "Jämföra kursplanerna i svenska och svenska som andraspråk".

Uppföljningsbesök

Lärare som undervisar i årskurs 1-5 uppger i intervju att alla lärare inte känner sig rustade att undervisa i svenska som andraspråk och att eleverna ges samma undervisning oavsett om de har beslut om undervisning i svenska som andraspråk eller ej. Lärare som undervisar i svenska i årskurs 3 uppger att de inte planerar sin undervisning utifrån kursplanen för svenska som andraspråk trots att det finns 12-13 elever som har beslut om undervisning i svenska som andraspråk. Vidare uppger lärare som undervisar i årskurs 2 och 3 att undervisningen till viss del behandlar områden inom svenska som andraspråk, men att de elever som har beslut om

svenska som andraspråk inte ges undervisning i följande delar i det centrala innehållet: *Ord och begrepp för att benämna elevnära händelser och föremål i elevens vardag. Vardagliga ords betydelseomfång och kategorisering i jämförelse med andra språk eleven kan, till exempel att flera ord på ett språk motsvaras av ett ord på ett annat språk eller Ordspråk och talesätt i jämförelse med andra språk eleven kan.*

Av intervju med lärare framgår vidare att elever i årskurs 4-6 som har beslut om undervisning i svenska som andraspråk ges extra stöd i svenska som andraspråk två timmar i veckan, men att de i övrigt ges undervisning i svenska. Enligt lärarna används stödtiden till att undervisa eleverna i det eleverna behöver stöttning i och det är lärarnas ambition att skilja ut det centrala innehållet i svenska som andraspråk och undervisa det, men de uppger att de inte gör det fullt ut idag. Flera lärare säger att eleverna inte får undervisning i den del i det centrala innehållet som behandlar *svenska och flerspråkiga ordböcker och digitala verktyg för att utöka ordförrådet samt för ordförståelse och stavning*. Lärarna uppger att eleverna har tillgång till digitala hjälpmedel och ordböcker, men att de idag inte jobbar med dessa utifrån elevernas flerspråkighet. Lärarna uppger vidare att eleverna inte får undervisning i det centrala innehållet som behandlar *olika former av strukturerade samtal, till exempel dialoger och intervjuer*. Enligt lärarna ges inte heller eleverna undervisning i *användning av sambandsord för att jämföra, motivera och exemplifiera; svenska språkets uttal i jämförelse med andra språk eleven kan* eller *ordspråk och talesätt i jämförelse med andra språk eleven kan. Fasta fraser och liknelser*. Enligt lärare ges inte heller eleverna i årskurs 4 tillräcklig undervisning i *ord och begrepp i både vardags- och skolspråk. Flertydiga ord, ords inbördes relationer, ords klassificering i över- och underordning samt ords betydelseomfång i jämförelse med andra språk eleven kan*. Lärare uppger vidare att eleverna i årskurs 6 bedöms samt betygsätts enligt betygskriterierna för ämnet svenska som andraspråk.

Lärare uppger i intervju att de elever i årskurs 7–9 som kartlagts och bedömts vara i behov av undervisning i svenska som andraspråk ges undervisning i svenska som andraspråk. I vissa klasser ges undervisningen i olika grupper, men i flera klasser delas eleverna emellanåt upp i olika grupper beroende av lektionsinnehållet, utifrån skillnader i det centrala innehållet i respektive kursplan. Lärare uppger vidare att eleverna i årskurs 7–9 som undervisas i svenska som andraspråk bedöms och betygsätts enligt betygskriterierna för ämnet svenska som andraspråk.

Elevhälsans representanter uppger i intervju att huvudmannen har identifierat behovet av ett samlat grepp om kartläggning och identifiering av, samt undervisning i, svenska som andraspråk och gett skolorna nya riktlinjer. Representanter från elevhälsan uppger att skolan har börjat fortbilda lärarna och att arbetet med att organisera för undervisning i svenska som andraspråk på skolan har påbörjats genom att de har startat kartläggningar och bedömningar. Representanter från elevhälsan uppger vidare att arbetet med att ge eleverna undervisning i svenska som andraspråk ännu inte är helt färdigt. En av elevhälsans representanter uppger att det fortfarande finns elever som ännu inte får undervisning i svenska som andraspråk även om det finns beslut om det.

Rektorn uppger i intervju att alla elever som blivit utredda och som det fattats beslut om ska få undervisning i svenska som andraspråk får det. Hen uppger vidare att undervisningen organiserats olika på de olika stadierna, men säger att även om eleverna i låg- och mellanstadiet inte har renodlade undervisningsgrupper i svenska respektive svenska som andraspråk så ska eleverna ges undervisning enligt det centrala innehållet i respektive kursplan. På utsagan om att lärare inte upplever sig ha kompetens eller förutsättningar att undervisa i svenska som andraspråk svarar rektorn att skolan satsat mest på just fortbildning i svenska som andraspråk.

Rättslig reglering

Undervisningen ska omfatta bland annat ämnet svenska eller svenska som andraspråk (10 kap. 4 skollagen).

För varje ämne ska en kursplan gälla (10 kap 8 § skollagen).

När betyg sätts innan ett ämne har avslutats, ska betygssättningen bygga på en bedömning av de kunskaper som eleven inhämtat i ämnet till och med den aktuella terminen. Läraren ska göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de betygskriterier som gäller för ämnet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. Samtliga kriterier för betyget E ska dock vara uppfyllda för att eleven ska kunna få ett godkänt betyg. Vid bedömningen ska elevens kunskaper

1. i årskurs 4 och 5, om betyg sätts i dessa årskurser, ställas i relation till de kunskaper som en elev ska ha uppnått vid betygstillfället i förhållande till betygskriterierna för årskurs 6,
2. i årskurs 6 ställas i relation till de kunskaper en elev ska ha uppnått vid betygstillfället i förhållande till betygskriterierna för årskurs 6, och
3. efter årskurs 6 ställas i relation till de kunskaper en elev ska ha uppnått vid betygstillfället i förhållande till betygskriterierna för årskurs 9. (10 kap 19 § skollagen)

När betyg sätts efter det att ett ämne har avslutats ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de betygskriterier som gäller för ämnet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. Samtliga kriterier för betyget E ska dock vara uppfyllda för att eleven ska kunna få ett godkänt betyg. (10 kap 20 § skollagen)

Undervisning i svenska som andraspråk ska, om det behövs, anordnas för

1. elever som har ett annat språk än svenska som modersmål,
2. elever som har svenska som modersmål och som har tagits in från skolor i utlandet, och
3. invandrarelever som har svenska som huvudsakligt umgängesspråk med en vårdnadshavare. Rektorn beslutar om undervisning i svenska som andraspråk för en elev (5 kap. 14 § skolförordningen).

Undervisning i svenska som andraspråk ersätter undervisning i svenska. Svenska som andraspråk får därutöver anordnas

1. som språkval i grundskolan,

2. som elevens val, eller
3. inom ramen för skolans val (5 kap. 15 § skolförordningen).

I kursplaner för svenska och svenska som andraspråk anges syfte och centralt innehåll samt kriterier för bedömning av kunskaper och betygskriterier (Lgr 22, 5 Kursplaner, Svenska som andraspråk).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att föreläggandet inte fullt ut har följts avseende att de elever som rektorn beslutat ska få undervisning i svenska som andraspråk ges undervisning utifrån kursplanen i svenska som andraspråk. Skolinspektionens utredning visar att eleverna i årskurs 1-5 ges samma undervisning oavsett om de har beslut om undervisning i svenska som andraspråk eller ej. Skolinspektionens utredning visar vidare att det finns elever i årskurs 2-6 som enligt beslut ska undervisas i svenska som andraspråk men som inte ges undervisning i samtliga delar av det centrala innehållet i kursplanen för svenska som andraspråk.

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav gällande att rektorn tillsammans med lärare identifierat vilka elever på skolan som har behov av undervisning i svenska som andraspråk samt att rektorn herefter fattat beslut om undervisning i svenska som andraspråk för dessa elever. Det framkommer inte heller annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav när det gäller att ge undervisning i svenska som andraspråk i årskurserna 7-9. Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte heller att Malmö kommun bryter mot bestämmelserna när det gäller att lärarna vid betygssättningen av elever som läser svenska som andraspråk gör en bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de nationella betygskriterier som gäller för ämnet svenska som andraspråk. Huvudmannen har därmed i dessa delar följt föreläggandet och att bristen är avhjälpd. Skolinspektionen avslutar därför ärendet i dessa delar.

Bedömning och betygssättning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde den 31 maj 2023 att Videdalskolan inte levde upp till författningarnas krav när det gällde dokumentation i betygskatalog samt beslut om betyg. Utredningen visade att det fanns flera felaktigheter i betygskatalogen. Betygen signerades inte alltid av den eller de som beslutat om betygen, det framgick inte alltid om ett ämne hade avslutats och det förekom att det helt saknades notering för elever, det vill säga varken elevens betyg, horisontellt streck eller siffran 2 eller 3 angavs. Vidare användes siffran 2 i ämnet biologi för årskurs 9, vilket är felaktigt då det när det gäller naturorienterande ämnen i årskurs 7-9 endast ska användas för ämnesblocket. Utredningen visade vidare att rektorn beslutade om betyg när undervisande lärare inte var legitimerad. Detta trots att

det fanns legitimerade lärare på skolan och det inte var fråga om oenighet mellan betygssättande lärare.

Huvudmannen har i sin redogörelse över vidtagna åtgärder den 30 november 2023 uppgett bland annat följande: Videdalsskolan har kopplat ihop olegitimerad lärare med legitimerad, för samverkan kring betygssättning. Det finns under terminen tid avsatt för lärarna att genomföra uppföljning av elevernas måluppfyllelse inför skolans målavstämning samt en tid inför betygssättning. Biträdande rektor följer upp utfallet från dessa tillfällen.

Av huvudmannens redovisning framgår även att alla lärare inför varje betygssättning samlas för en "workshop" som leds av biträdande rektor och att det vid detta tillfälle sker en fördjupning av kompetensen kring betyg och prövning med stöd i Skolverkets stödmaterial "Betyg och bedömning" samt Skolverkets informationsfilmer "Så fungerar terminsbetyg", "Betygssättning" samt "Hur fungerar undantagsbestämmelsen". Inför träffen har skolledning tillsammans med representanter från samverkansgruppen samt administrationen tagit fram en arbetsgång med datum för "deadlines" inför betygssättning. Arbetsgången går igenom och publiceras på skolans gemensamma plattform.

Huvudmannen uppger även i sin redogörelse av vidtagna åtgärder att Videdalsskolan har utarbetat rutiner för hantering av betygskatalog. För att säkerställa att författningens krav följs gällande betygskatalog har skolan tagit fram en tidsplan inför betygsarbetet och ett informationsmaterial för lärarna med tydliga instruktioner för hur de ska registrera betyg på ett korrekt sätt. Icke legitimerad lärare registrerar sina betyg i skolans betygskatalog och betygen signeras av sambedömande, legitimerad lärare. Skoladministratörerna har avsatt tid för att kontrollera satta betyg och betygskataloger, bland annat så att ämne eller ämnesblock är korrekt ifyllda av lärarna och att siffrorna 2, 3 och streck används enligt gällande föreskrifter.

Uppföljningsbesök

Av de betygskataloger som Skolinspektionen tog del av på plats framgår att lärarna signerat gällande betygskataloger för respektive ämne och klass som läraren beslutat om samt om ett ämne har avslutats. Av betygskatalogerna framgår även att de modersmållärare som är anställda centralt av modersmålsenheten signerat betygskatalogerna.

Vidare framgår av betygskataloger som Skolinspektionen tagit del av att siffran 2 ej angetts vid ämnesblocken naturorienterande respektive samhällsorienterande ämnen för elever i årskurs 6 höstterminen 2023 trots att ämnesbetyg satts i dessa ämnen. För enstaka elever i årskurs 7 och 8 har ej heller siffran 2 angetts vid ämnesblocken för naturorienterande och samhällsorienterande ämnen. Det framgår vidare att för en elev i årskurs 6 och för en elev i årskurs 7 har varken betyg, horisontellt streck eller siffran 2 satts i ämnet modersmål höstterminen 2023.

Rektorn uppger vid intervju att hen inte haft vetskap om att det inte är angivet siffran 2 i de samhällsorienterande och naturorienterande ämnesblocken för samtliga

elever. Rektorn uppger vidare att det ska anges siffran 2 i ämnesblocken och att skolan ska åtgärda detta.

Rättslig reglering

Bedömning och betygsättning

Betyg ska beslutas av den lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn (3 kap. 16 § skollagen).

Betygskatalog

Beslut om betyg ska dokumenteras i en betygskatalog. Rektorn ansvarar för att betygskatalogen förs (6 kap. 10 § skolförordningen).

För en elev som har skolplikt ska slutbetyg utfärdas när skolplikten upphör. Slutbetyget ska innehålla uppgifter om den högsta årskurs som eleven genomgått och om de senaste besluten om elevens betyg. Betyg som satts innan ett ämne har avslutats ska inte ingå i slutbetyget. Rektorn ska utfärda slutbetyget. Rektorn får inte uppdra åt någon annan att utfärda slutbetyg (6 kap. 14–16 § skolförordningen).

Om betyg inte har kunnat sättas för att det saknas underlag för bedömning av en elevs kunskaper i ett ämne på grund av elevens frånvaro, ska betyg inte sättas i ämnet. Detsamma gäller när det ska sättas ett sammanfattande betyg för de naturorienterande respektive samhällsorienterande ämnena. Detta ska markeras med ett horisontellt streck (6 kap. 19 § skolförordningen).

Skolenheten ska ha rutiner för att säkerställa att samtliga beslut om betyg i betygskatalogen har fattats av den eller de som enligt 3 kap. 16 § skollagen ska besluta om betyg. I grundskolan ska beslut om betyg föras in i betygskatalogen dels i slutet av varje termin då betyg ska beslutas, dels i anslutning till att ett ämne har avslutats. Det ska framgå av betygskatalogen om ett ämne har avslutats. Den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med egenhändig signatur. En betygskatalog ska bland annat innehålla namn och titel på den eller de som har beslutat om betyg. En betygskatalog i grundskolan ska innehålla ämnets namn och elevens betyg i respektive ämne. Beslut om att inte sätta betyg ska enligt 6 kap. 15 § skolförordningen i grundskolan markeras med ett horisontellt streck. Siffran 2 ska anges i de enskilda ämnena i ämnesblocken när en elev i årskurs 6 i grundskolan fått blockbetyg i naturorienterande ämnen eller i samhällsorienterande ämnen. När en elev i årskurs 6 i grundskolan fått betyg i de enskilda ämnena, ska siffran 2 istället anges i ämnesblocken. I årskurserna 7–9 i grundskolan ska siffran 2 anges i ämnesblocken samhällsorienterande ämnen och naturorienterande ämnen. Siffran 2 ska även anges i det av ämnena svenska eller svenska som andraspråk som eleven inte läst

samt i ämnena moderna språk (elevens val eller språkval), modersmål och teckenspråk när eleven inte läst dessa ämnen. Siffran 3 ska anges när ett ämne inte lästs på grund av anpassad studiegång enligt 3 kap. 12 § skollagen eller anpassad timplan enligt 3 kap. 12 h § skollagen (4, 6, 7 och 8–11 §§ Skolverkets föreskrifter om betyg-skatalog SKOLFS 2011:123).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att föreläggandet inte fullt ut har följts då utredningen visar att det fortfarande finns felaktigheter i betygskatalogen. Det förekommer att det helt saknas notering för enstaka elever i ämnet modersmål, det vill säga att varken elevens betyg, horisontellt streck eller siffran 2 anges. Siffran 2 anges ej heller vid naturorienterande respektive samhällsorienterande ämnesblock för årskurs 6 samt för enstaka elever i årskurs 7 och 8 höstterminen 2023, trots att ämnesbetyg sätts i dessa ämnen.

Det framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav när det gäller att beslut om betyg, i de fall läraren inte är legitimerad, fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad samt att betyg endast beslutas av rektorn om dessa inte kan enas och den legitimerade läraren inte är behörig i det aktuella ämnet. Vidare framkommer inte heller annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav när det gäller att den eller de som beslutar om ett betyg daterar och signerar uppgiften i betygskatalogen samt att det framgår av betygskatalogen om ett ämne har avslutats. Huvudmannen har därmed i dessa delar följt föreläggandet och att bristen är avhjälpt. Skolinspektionen avslutar därför ärendet i denna del.

Studiehandledning på modersmålet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde den 31 maj 2023 att Videdalskolan inte levde upp till författningarnas krav när det gällde studiehandledning på modersmålet. Utredningen visade att det fanns elever på lågstadiet som inte fick studiehandledning på sitt modersmål i arabiska, serbiska och somaliska. Vidare fanns det nyanlända elever på högstadiet som inte fick studiehandledning i tillräcklig utsträckning i spanska, bosniska och ukrainska.

Huvudmannen har i sin redogörelse av vidtagna åtgärder den 30 november 2023 uppgett bland annat följande: Språkcentralen på grundskoleförvaltningen fördelar resurser för studiehandledningen på modersmålet till Malmö stads grundskolor utifrån skolornas behovsanmälan. Skolans rektor ansvarar för att skolan har fungerande rutiner för studiehandledningen samt beslutar hur den ska organiseras. I Malmö stad är studiehandledning på modersmålet anslagsfinansierad. Baserat på antalet elever fördelar Språkcentralen resurser för studiehandledning till Malmö stads grundskolor. Huvudmannen har initierat ett övergripande utvecklingsuppdrag med start vårterminen 2024. Inom ramen för uppdraget ingår bland annat att

synliggöra på vilka sätt grundskoleförvaltningen kan skapa förutsättningar för rektor att förfoga över resurser avseende studiehandledning utifrån skolans identifierade behov. Huvudmannen uppger att detta därmed kommer skapa bättre förutsättningar för rektor att besluta om adekvat stödåtgärd för eleven, där studiehandledningen kommer att utgå från varje elevs identifierade stödbehov och lärarens planerade undervisning. Inför läsårsstart 2023/2024 har Videdalsskolan genomfört en kartläggning av behovet av studiehandledning på modersmålet och utifrån denna ansökt om resurser hos Språkcentralen, som har beviljats tilldelning i samtliga sökta språk.

Uppföljningsbesök

Lärarna uppger i intervjuer att det finns behov av att utöka antalet minuter per vecka som elever ges studiehandledning. I årskurs 5 finns en elev som ges studiehandledning i arabiska, men som skulle behöva detta i fler ämnen samt i större omfattning än de 40 minuter i veckan som ges eleven. Vidare uppger lärare att det finns enstaka elever som går i högstadiet och som har studiehandledning på modersmålen arabiska respektive urdu som skulle behöva mer och i fler ämnen. Enligt lärarna erbjuder huvudmannen endast 60 minuters studiehandledning i veckan även om enskilda elever har behov av mer.

Representanter för elevhälsan uppger vid intervju att lärare har uttryckt att enstaka elever har behov av studiehandledning i större omfattning och att elevhälsan planerar att lyfta detta då de ser att den tilldelade tiden inte är tillräcklig.

Rektorn uppger i intervju att huvudmannen endast erbjuder studiehandledning på modersmål i viss omfattning och att skolan inte har resurser att utöka studiehandledningen till de elever som skulle behöva det i större omfattning. Rektorn uppger även att frågan har lyfts med huvudmannen och att skolan arbetar med de resurser som de har tillgängliga. Vidare framgår av kompletterande svar från rektorn att några av de elever på högstadiet som är i behov av studiehandledning i arabiska och urdu i större omfattning är nyanlända som är mottagna i högstadiet.

Rättslig reglering

En elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det (5 kap. 4 § skolförordningen).

En nyanländ elev, som har tagits emot inom skolväsendet i högstadiet i grundskolan och vars kunskaper har bedömts, ska få studiehandledning på modersmålet om det inte är uppenbart obehövligt. Studiehandledningen ska syfta till att ge eleven förutsättningar att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas (3 kap. 12 i § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av Skolinspektionens utredning framgår att det finns en elev i årskurs 5 och elever på högstadiet som inte får studiehandledning på sitt modersmål arabiska i tillräcklig omfattning. Vidare finns det elever på högstadiet som inte får studiehandledning i urdu i tillräcklig omfattning. Det framgår också att det finns elever som tagits emot som nyanlända i högstadiet och som inte ges studiehandledning på sina modersmål i arabiska och urdu i tillräcklig omfattning. Skolinspektionen gör därför bedömningen att verksamheten inte uppfyller författningarnas krav gällande studiehandledning på modersmålet.

Det framkommer inte annat än att verksamheten nu uppfyller författningarnas krav när det gäller att ge studiehandledning på modersmål i språken serbiska, somaliska, spanska, bosniska och ukrainska. Huvudmannen har därmed i dessa delar följt föreläggandet och att bristen är avhjälpd. Skolinspektionen avslutar därför ärendet i denna del.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Malmö kommuns verksamhet vid Videdalsskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller undervisning i svenska som andraspråk, betygskataloger och studiehandledning på modersmålet. Det finns därför skäl att förelägga Malmö kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Avhjälpda brister

Arbetet med att motverka kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen konstaterade i beslut den 31 maj 2023 att skolan inte uppfyllde författningarnas krav när det gäller arbetet med att motverka kränkande behandling. Av Skolinspektionens utredning framgick att all personal inte alltid agerade när de uppmärksammade eventuell kränkande behandling och inte heller alltid anmälde till rektorn om de fick kännedom om händelser där elever kunde ha blivit utsatta för kränkande behandling. Utredningen visade även att alla händelser som anmälades inte utreddes.

Huvudmannen har i sin redogörelse över vidtagna åtgärder den 30 november 2023 uppgett bland annat följande: Skolenheten har i augusti 2023 genomfört utbildningsinsatser för samtliga lärare och övrig skolpersonal om skollagens krav gällande personalens skyldighet att agera då en elev utsätts för kränkande behandling samt skyldighet att anmäla till rektorn om personal får kännedom om att en elev anser

sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten. Det har gjorts 92 anmälningar om kränkande behandling under tiden 2023-06-01 – 2023-11-24. En digital hantering av kränkande behandling har implementerats som syftar till förbättrad statistik och uppföljning vad gäller både huvudmannens och skolornas arbete kring kränkande behandling. Den digitala hanteringen ska också utveckla och utöka analysen av data kring kränkande behandling samt möjliggöra bättre uppföljning och analys på skol-, förvaltnings- och huvudmannanivå. Detta digitala verktyg har implementerats under höstterminen 2023.

Uppföljningsbesök

Lärare uppger i intervju att den personal som fått information om en misstänkt kränkning gör anmälan och förmedlar anmälan till elevens vårdnadshavare. Efter det utreder mentorn ärendet. Elevhälsans representanter uppger vidare att det oftast är den som anmäler en misstänkt kränkande behandling som utreder, men att det kan bero på ärendets karaktär. Kuratorn uppger vid intervju att hen sammanställer statistik och representanter för elevhälsan säger att det nya digitala systemet skolan har ger möjlighet för bevakning vilket gör det enklare att följa upp om en utredning slutförs. Rektorn uppger vid intervju att det är uttalat att det är den personal som får kännedom om en eventuell kränkning som är skyldig att anmäla och att det ibland är samma person som utreder. Rutinen är enligt rektorn tydlig kring anmälan, men att de kan variera beroende på ärendets karaktär vem som utreder kränkningen då det ibland kan behövas spetskompetens. Rektorn uppger vidare att om det exempelvis skulle röra någon i personalen som misstänkts ha kränkt en elev utreder någon i skolledningen ärendet.

Rättslig reglering

Var och en som verkar inom utbildningen ska aktivt motverka alla former av kränkande behandling (1 kap. 5 § andra stycket skollagen).

Personalen får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero (5 kap. 6 § skollagen).

Alla som arbetar i skolan ska aktivt motverka diskriminering och kränkande behandling av individer eller grupper. Läraren ska uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling (Lgr 22, 2.1 Normer och värden).

En lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap. 10 § skollagen).

Huvudmannen ska se till att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt skollagen ges möjligheter till kompetensutveckling samt har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet (2 kap. 34 § skollagen).

Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen Lgr 22, 2.8 Rektorns ansvar).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Skolinspektionen bedömer därför att föreläggandet har följts i denna del och att bristerna inom detta område är avhjälpta. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Individuell studieplan för nyanlända elever

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i beslut den 31 maj 2023 att det fanns nyanlända elever på skolan som tagits emot på högstadiet och vars kunskaper hade bedömts, men som inte hade någon individuell studieplan.

Huvudmannen har i sin redogörelse över vidtagna åtgärder den 30 november 2023 uppgett bland annat följande: Skolan har upprättat en rutin för nyanlända elevers mottagande och utbildning, med syfte att tydliggöra skolans organisation och roll- och ansvarsfördelning när det gäller arbetet med individuella studieplaner. Av redovisningen framgår att rutinen tar sin ansats i grundskoleförvaltningens riktlinjer för arbetet med nyanlända elever i Malmö stads grundskolor. Rektorn kommer genom arbetsgången i skolans rutin att säkerställa att det upprättas individuella studieplaner för nyanlända elever senast inom två månader från mottagandet enligt författningarnas krav. Huvudmannen har även i sin redovisning inkommit med rutinen samt med tre avidentifierade individuella studieplaner.

Uppföljningsbesök

Vid intervjuer uppger lärare, elevhälsans personal och rektorn att samtliga nyanlända elever i årskurs 7–9 kartläggs inom två månader och att det för varje elev utarbetas en individuell studieplan. Lärarna som undervisar i årskurs 7–9 uppger att en av lärarna som undervisar i svenska som andraspråk har i uppdrag att utarbeta de individuella studieplanerna, och att detta även sker i samråd med arbetslagsledarna.

Rättslig reglering

För en nyanländ elev som har tagits emot inom skolväsendet i högstadiet i grundskolan och vars kunskaper har bedömts ska en individuell studieplan upprättas

senast inom två månader från mottagandet. Studieplanen ska vara långsiktig och beskriva hur eleven ska uppnå behörighet till gymnasieskolans nationella program utifrån elevens mål. Den ska innehålla uppgifter om utbildningens huvudsakliga innehåll och planerade stödåtgärder. Studieplanen ska revideras löpande utifrån de bedömningar som görs av elevens ämneskunskaper (3 kap. 12 g § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Skolinspektionen bedömer därför att föreläggandet har följts och att bristen inom detta område är avhjälpd. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Frånvaroutredning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionens bedömning den 31 maj 2023 var att en frånvaroutredning inte alltid genomfördes om en elev hade upprepad eller längre frånvaro. Detta gällde särskilt på högstadiet, främst avseende elever som presterade bra i skolan och där vårdnadshavare hade anmält frånvaron.

Huvudmannen har i sin redogörelse över vidtagna åtgärder den 30 november 2023 uppgett bland annat följande: Delar av Videdalsskolans elevhälsoteam och skolledning har under uppstartsdagarna i augusti samt under en studiedag höstterminen 2023 genomfört kompetensutvecklingsinsatser kring arbetet med att främja närvaro och förebygga frånvaro. Kompetensutvecklingen har haft fokus på Videdalsskolans rutiner för att tydliggöra den process som ska påbörjas vid såväl oanmäld som anmäld elevfrånvaro. Skolans rutiner utgår från Malmö stads frånvarotrappa och är nedbruten till konkreta steg och aktiviteter samt ett tydliggörande av ansvarsfördelning och skolans dokumentationsunderlag. Videdalsskolan har därutöver utarbetat ett stödmaterial för ett systematiskt arbete kring frånvaro utifrån extra anpassningar, i syfte att främja närvaro genom individuellt stöd utformat för den enskilde elevens behov.

Uppföljningsbesök

Lärare uppger vid intervju att de identifierar och följer upp elever som har över 15 procents frånvaro, oavsett om den är anmäld eller oanmäld. Lärarna uppger vidare att de följer huvudmannens frånvarotrappa och skolans rutiner och vid upprepad frånvaro kontaktas elevhälsoteamet. Samtliga lärare uppger att all oroande frånvaro utreds, oavsett elevens måluppfyllelse. Elevhälsans representanter uppger att kuratorn är ansvarig för att skriva frånvaroutredning, men att det sker i dialog med elevhälsans övriga representanter. Om ärendet handlar om lärmiljön kan exempelvis specialpedagog involveras. Representanter från elevhälsan uppger vidare att de tar ut en rapport från det digitala systemet varje månad och har därmed möjlighet att påminna mentorerna om att följa upp frånvaro och kontakta hemmen. Systemet ger även en översikt för att se om elevers frånvaro ligger högt över tid. Rektorn uppger i intervju att samtlig frånvaro utreds.

Rättslig reglering

Om en elev har upprepad eller längre frånvaro ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas (7 kap. 19 a § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Ordningsregler

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde den 31 maj 2023 att skolans arbete med ordningsregler inte uppfyllde författningarnas krav. Av Skolinspektionens utredning framgick att skolans befintliga ordningsregler inte hade följts upp efter att de togs fram år 2020. Eleverna hade inte heller medverkat i arbetet med ordningsreglerna.

Huvudmannen har i sin redogörelse över vidtagna åtgärder den 30 november 2023 uppgett bland annat följande: Videdalsskolan har vid läsårsstart 2023/2024 utarbetat ordningsregler för skolan som gäller för innevarande läsår. Eleverna har gjorts delaktiga i framtagandet av skolans ordningsregler dels genom träffar tillsammans med lärare vid läsårsstart, dels genom skolans elevråd. Skolans ordningsregler har utformats på ett sätt så att de ska vara lätta att förstå oavsett elevernas ålder och används som en del i skolans förebyggande värdegrundarbete med syftet att åstadkomma en trygg lärmiljö. Rektorn på Videdalsskolan har beslutat om ordningsreglerna.

Uppföljningsbesök

I intervjuer med elever framkommer att ordningsreglerna har diskuterats på klassråd och elevråd. Lärare uppger att de vid terminsstart fick i uppdrag att gå igenom skolans ordningsregler med eleverna och återkoppla klassens åsikter till skolledningen. Lärare uppger vidare att detta gjordes på klassråd, att åsikterna skickades vidare till elevrådet och efter det återkopplades till klassrådet. Rektorn uppger i intervju att elevernas synpunkter samlades in tillsammans med lärarnas åsikter, och därefter beslutade rektorn om nya ordningsregler. Rektorn har i årshjulet planerat in en uppföljning och utvärdering av det innevarande års ordningsregler tillsammans med eleverna i maj 2024.

Rättslig reglering

Ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. Ordningsreglerna och hur de följs ska regelbundet följas upp. Orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras.

Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna. Rektorn beslutar om ordningsregler (5 kap. 5 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Hantering av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionens bedömning den 31 maj 2023 var att det saknades skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk utrustning på skolan. Skolinspektionen bedömde därför att skolan inte uppfyllde författningarnas krav i detta avseende.

Huvudmannen har i samband med sin redovisning av vidtagna åtgärder den 30 november 2023 inkommit med en skriftlig rutin för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk utrustning på skolan.

Rättslig reglering

Det ska för varje skolenhet finnas skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. Rektorn beslutar om sådana rutiner (5 kap. 4 e § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Extra studietid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionens bedömning den 31 maj 2023 var att eleverna i årskurs 4–6 enbart erbjöds extra studietid en timme per vecka. Skolinspektionen bedömde därför att skolan inte uppfyllde författningarnas krav i detta avseende.

Huvudmannen har i sin redogörelse över vidtagna åtgärder den 30 november 2023 uppgett bland annat följande: På Videdalsskolan bemannas den extra studietiden, två timmar per vecka, i årskurs 4–6 med mentorer från berörda årskurser och den extra studietiden i årskurs 7–9 bemannas med förstelärare och elevkoordinatorer. Passen finns synliga på elevernas schema samt är anslagna ute i verksamheten i korridorer, klassrum samt gemensamma elevutrymme och är riktad till årskurs 4–6 samt årskurs 7–9.

Rättslig reglering

Elever i årskurs 4-9 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka. Undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen vid den skolenhet eleven tillhör (10 kap. 5 a § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Christina Aro Östgren

Beslutsfattare
Signerat av: Christina Aro Östgren

X Elsa Widerberg

Föredragande
Signerat av: Elsa Widerberg

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Caroline Åberg medverkat.